

Dr. Rıdvan YILMAZ

Pratisyen Hekim

Pratisyen Hekimlik Derneği yayını "Genel Pratisyen"

Dergisi editörü.

Sayın Editör,

Bir pratisyen hekim ve birinci basamak sağlık çalışanı olarak "geriatri" konusunda düşüncelerimi sizinle paylaşmak istiyorum.

Doğumla ölüm arasında geçen süredir "yaşam" ve sadece bu yaşamın bir bölümüdür "yaşlılık". Sağlık ise her yaşta korunması ve geliştirilmesi gereken bir kavramdır. Yaşamın temel sonucu olan yaşlılığa da yaşamın diğer tüm evreleri gibi bu gözle bakmak gerekir. Pratisyen hekim ve birinci basamak gözüyle "geriatri"ye yaklaşım da bu temel üzerine kuruludur.

Çağdaş hizmet anlayışı içinde pratisyen hekimlik, tüm iç dinamiğiyle, kendi özgün mesleki eğitimi olan ayrı bir tıp disiplini ve ayrı bir uzmanlık alanıdır.

Pratisyen hekim, insan yaşamının bütünlüğü içinde, bireyleri ve toplumu fiziksel, ruhsal ve sosyal yönleri ile bir bütün olarak değerlendirerek, sağlık hizmetlerinin hastaların yanı sıra sağlıklı bireylere de gerektiğini bilen hekimdir. Yine pratisyen hekim; koruyucu, geliştirici, tedavi edici sağlık hizmetleri bütünlük içinde sunabilen, hizmet sunduğu toplumun sağlık sorunlarının saptanması, çözüm üretilmesi ve elde edilen sonuçların yaşama geçirilmesi için ekibiyle birlikte çalışan hekimdir.

Çağdaş sağlık örgütlenmesi içinde sektörler arası işbirliğinin ve ekip çalışmasının gerekliliğini bilen, bireye ve topluma yaşadıkları çevreden ve kültürden soyutlamadan doğal ortamları içinde hizmet sunabilen, sürekli bakımını üstlendiği bireyler ve topluma sevk zinciri içinde yaş, cinsiyet, organ, sistem ve hastalık ayrımı yapmadan birinci basamak sağlık hizmeti verebilen ve diğer basamaklardaki hizmetleri de yönlendirip izleyebilen pratisyen hekim, geriatri konusuna da bu temel prensiplerle yaklaşır.

Hızla gelişen tıp bilimi bugün 50 kadar uzmanlık dallarını ve alt dalları ortaya çıkarmıştır. Bu kaçınılmaz durumda sağlık hizmetini alan insanların, ortaya çıkan sağlık sorunları karşısında hangi uzmanlık alanından yararlanması gerektiğini belirlemesi bile olanaksız duruma gelmiştir. Parçalara ayrılmış bir işin parçaları arasında eşgüdümü sağlamak, bütünleştirme faaliyetini oluşturur ve bu bir zo-

runluluktur. Uzmanlık alanlarına ayrılan tıp biliminde insanların sağlık bakımını "bütünleştirici" işleviyle ayrı ve temel bir uygulama ve uzmanlık alanı olan pratisyen hekimlikte yaşlılara yaklaşım, bebek-çocuk, gebe-kadın, gençler ve işçiler gibi toplumun tüm risk gruplarında olduğu gibi pratisyen hekimin bütüncül yaklaşımı ve sağlığı bütünleştirici işlevine uygun olacaktır. Risk gruplarına yaklaşımın ana prensibi, öncelikli ve sürekli hizmet/bakım ilkesiyle koruyucu-esenlendirici-geliştirici hekimlik uygulamaktır. Bu anlayış içinde birinci basamak sağlık ekibinin sağlık ocağı bölgesinde yürüttüğü çevre sağlığı hizmetleri, yaşlılar için son, derece önemli olan sağlıklı çevre sağlamaya yöneliktir. Bireye ve topluma yönelik eğitim çalışmaları ise toplumun yaşlılara ve yaşlanmaya yaklaşımını olumlu yönde geliştirmeyi amaçlar.

Yaşlı hasta birçok karmaşık ve pek çok uzmanlık alanını aynı anda ilgilendiren bir patoloji ile kliniklere başvurabilir. Bu nedenle yaşlı bireyin değerlendirilmesi yapılırken hastalık, organ yada sistem bazında yaklaşmak yerine fiziksel, psikososyal, fizyolojik ve fonksiyonellik açısından tam bir bütünlük içinde yaklaşım gereklidir. Asıl olan ise bireyin sağlıklı yaşlanması ve topluma yük olan değil fayda sağlayan aktif bir birey olarak kalabilmesi gerekliliğidir. Geriatri biliminin asıl amacı ve gerekliliği de bu olmalıdır.

Bu yüzden, yaşlı sağlığının korunması ve sağlıklı yaşlanma; bilinçli birinci basamak yaklaşımı olmadan tek başına ikinci basamağın üstesinden gelebileceği konular değildir. Bu pek çok diğer yönleriyle multidisipliner bir konudur ve mutlaka bir ekibin işidir.

Sonuç olarak, insan yaşamı her döneminde değerlidir. Yaşlanmanın doğum öncesinden başlayan bir süreç olduğu bilinciyle yaşamın her döneminde sağlığın korunması ve geliştirilmesi sağlıklı yaşlanma için en temel gereksinimdir. Topluma bu gözle bakmak, insanı çevresiyle bir bütün olarak değerlendirmek ve sağlık hizmetini sağlıklılığı geliştirmek hedefiyle sunmak pratisyen hekimin ve birinci basamak sağlık ekibinin en temel işi ve görevidir.

Saygılarımla...